

IZVJEŠTAJ O DOGAĐAJU

Konrad-Adenauer-Stiftung e.V.

HRVATSKA

DR. MICHAEL A. LANGE
IVAN MATANOVIĆ

Srpanj 2015.

www.kas.de

Hrvatska gospodarska strategija – Dvije godine članstva u Europskoj uniji

U okviru serije debata o gospodarsko-političkim pitanjima u Hrvatskoj: „Economic Policy Debate“ (EPD) u organizaciji Zaklade Konrad Adenauer (KAS) i Zagrebačke inicijative, predsjednik Vlade Republike Hrvatske Zoran Milanović komentirao je rezultate provedenog istraživanja o gospodarskom stanju zemlje dvije godine nakon ulaska u Europsku uniju. Konferencijski su prisustvovali bivši predsjednik Republike Hrvatske prof. dr. Ivo Josipović, bivši predsjednici Vlada Republike Hrvatske dr. Franjo Gregurić i Nikica Valentić te brojni veleposlanici i predstavnici diplomatskog zbora.

Direktor Ureda Zaklade Konrad Adeunauer (KAS) u Hrvatskoj, **dr. Michael Lange**, nagnasio je u svome govoru važnost diskusije o gospodarskoj strategiji Hrvatske koja će jačati ekonomski rast i razvoj zemlje. Pri tome je upoznao okupljene s njemačkim modelom socijalne tržišne ekonomije koju u Hrvatskoj zastupa i „Zagrebačka inicijativa“. To je model koji predstavlja kombinaciju načela ekonomskih sloboda, ali i socijalne jednakosti i dobrobiti. Usmjeravanje na povećanje konkurentnosti i liberalizacije rada i kapitala osigurao je Njemačkoj današnji naziv „motor rasta u Europi“. Na tome primjeru Hrvatska može graditi vlastiti ekonomski prosperitet.

Bivši premijer i posebni savjetnik za gospodarstvo Predsjednice Republike Hrvatske, **Nikica Valentić**, prenio je pozdrave Predsjednici Republike Hrvatske i naglasio važnost usuglašavanja stavova svih strana u hrvatskom političkom životu po pitanju gospodarstva. Takvo zajedništvo može dovesti do zajedničkih napora u izlasku iz gospodar-

ske krize. Pohvalio je konferenciju kao oblik poticanja dijaloga o važnim ekonomskim pitanjima i položaju Hrvatske kao punopravne članice Europske unije.

Član Zagrebačke inicijative, **prof. dr. Slaven Letica**, prezentirao je metodologiju istraživanja „Gospodarsko stanje hrvatske nacije sredinom 2015.“ te istraživanje opisao medicinskim rječnikom. Naime, istraživači su postavili simptome, uzroke i povijest bolesti hrvatskog gospodarstva, a na kraju i konačnu dijagnozu i preporuke za oporavak. Važnost istraživanja čine više od 240 stručnjaka, ekonomista, poduzetnika i menadžera koji su izrazili svoja saznanja, mišljenja i prijedloge o gospodarskom napretku. Prof. Letica usporedio je dijagnoze o stanju gospodarstva koje su dobili istraživanjem s onima koje je izdao Eurobarometar te Predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar Kitarović. Uveo je okupljene u glavne rezultate istraživanja koji govore da najveći broj ispitanika trenutno gospodarsko stanje Hrvatske karakterizira kao ekonomsku nemoć i apatiju (42%), ekonomsku depresiju (16%) i prijeteću ekonomsku katastrofu (14%).

Profesor na Pravnom fakultetu u Zagrebu i član Zagrebačke inicijative, **prof. dr. Mladen Vedriš**, započeo je izlaganje pozitivnim stavom ispitanika o članstvu Hrvatske u Europskoj uniji (59%). Najteže rješivim ekonomskim i društvenim problemima u Hrvatskoj pokazali su se skupa i neučinkovita javna uprava (22%), visoka javna potrošnja (13%) i nekonkurentna industrijska proizvodnja (10%). Kao neke od glavnih vladinih politika koje smatraju pozitivnima, ispitanici su naveli smanjenje broja državnih zavoda i

Konrad-Adenauer-Stiftung e.V.

HRVATSKA

DR. MICHAEL A. LANGE
IVAN MATANOVIĆ

Srpanj 2015.

www.kas.de

agencija (20%), održavanje rokova plaćanja u poslovanju s privatnim sektorom (17%) i poticanje investicija s naglaskom na energetiku, obrazovanje i okoliš (14%). Među pozitivnim evropskim politikama naglašeno je stvaranje planova za restrukturiranje javnih dugova (29%), pokretanje javnih radova (21%) i poticanja proizvodnje pomoću povećanja potrošnje (18%). S druge strane ne odobravaju se monetarno rješavanje krize (44%) i devalvacija nacionalnih valuta (26%) unutar Evropske unije. U Hrvatskoj se ne odobrava privatizacije voda (26%), šuma (24%) i elektroprivrede (13%).

Oba istraživača naglasila su važnost maksimalnog konsenzusa u odnosu na strukturne reforme i politike na području demografije, zapošljavanja i korištenja potencijala europskih fondova. Reorganizaciju javne uprave vide kao državni projekt, a ne kao stranački. Razvojne prepreke i razlog povećanog poslovnog rizika čine neučinkovito pravosude, administracija i stranačke politike. Posebnu važnost vide u poboljšanju strategije upravljanja javnim dugom i pokretanju aktivne strategije restrukturiranja javnog duga. Kao uvjet povratka poslovnog i društvenog optimizma u gospodarski i socijalni život vide gospodarski rast od najmanje 3-4% godišnje. U usporedbi sa sličnim istraživanjem koje je Zagrebačka inicijativa provedla 2011. godine, struka gleda s više optimizma u budućnost, ali naglašavaju potrebu jačanja svijesti o punopravnom članstvu Hrvatske u Evropskoj uniji te o onome što članstvo donosi.

Rezultate istraživanja komentirao je predsjednik Vlade Republike Hrvatske, **Zoran Milanović**. Na početku svog govora pohvalio je obuhvat i važnost provedenog istraživanja. Nadalje, zahvalio je Zakladi Konrad Adenauer na velikoj pomoći koju je pružila Hrvatskoj na putu u Evropsku uniju i na svemu što je učinila za Hrvatsku u posljednjih 25 godina. Istaknuo je kako je Hrvatska još uvijek daleko od savršene države, ali da je u njegovom mandatu postala uređenija država u kojoj se poštuju zakoni. Kao jedan od uspjeha naveo je brodogradnju koju je Hrvatska sačuvala nakon ulaska u Evropsku uniju. Hrvatsko gospodarstvo opisao je izu-

zetno žilavim jer se tijekom krize nije dogodio pad po stopi od 20%, kao primjerice u Latviji. To je priprisao tome što hrvatsko gospodarstvo ne ovisi samo o jednom izvoru finansiranja te naglasio snagu turizma i sektora usluga. Složio se s rezultatima istraživanja da su potrebne snažnije stope rasta kako bi se sustigle razvijenije države Evropske unije. Potvrđio je činjenicu da su zemlji potrebne veće ekonomski slobode, ali se nije složio s tvrdnjom da Hrvatska ima preveliki broj županija i preveliki javni sektor.

Panel diskusiju „Političke, ekonomski i društvene implikacije članstva Hrvatske u Evropskoj uniji“ otvorila je zastupnica u Europskom parlamentu, **Ivana Maletić**. Iznjela je mišljenje da Hrvatska propušta prilike koje su joj otvorene na području europskih fondova te da je postala neto uplatiteljica u Europski proračun. Na dan 31.12.2014. uplaćeno je 30 milijuna eura više od iznosa povučenih sredstava. Osvrnula se na ključne probleme gospodarstva dane u istraživanju, a koji predstavljaju tzv. razvojnu zamku. Mišljenja je da se gospodarska stagnacija i visoka nezaposlenost mogu rješiti kvalitetnim mjerama koje su predviđene u gospodarskom programu Hrvatske demokratske zajednice.

Bivši veleposlanik Hrvatske pri EU i član Zagrebačke inicijative, **prof. dr. Zoran Jašić**, ocjenjuje da je šteta što Hrvatska nije uspjela iskoristiti fondove Evropske unije u većem iznosu nego što je uplatila u zajednički proračun. Uz to, Hrvatska mora sama pronaći način da ostvari rast vlastitom snagom, dok su fondovi predviđeni kao pomoćni alat. Naglasio je da članstvo u Evropskoj uniji nije supstitut za vlastite reforme koje je potrebno provesti.

Stručnjak za upravne znanosti, **prof. dr. Ivan Koprić** govorio je o važnosti reforme državne uprave koja je preduvjet za uspješni razvoj. Prema njemu, hrvatske agencije još nisu spremne za potpuno priključenje europskom upravnom prostoru. Naglasio je važnost političkog konsenzusa u mjenaju teritorijalne strukture zemlje za koju je potrebno minimalno dva mandata.

Konrad-Adenauer-Stiftung e.V.**HRVATSKA**

DR. MICHAEL A. LANGE
IVAN MATANOVIĆ

Srpanj 2015.

www.kas.de

Predsjednik Hrvatskog društva ekonomista, **prof. dr. Ljubo Jurčić** smatra da su prvo-bitni problem zemalja koje su pristupile Europskoj uniji, pa tako i Hrvatske, bili političari koji su stvarali iluziju da će priključenje Europskoj uniji riješiti sve probleme. Hrvatska je prethodno bila članica WTO-a tako da nije otvorila tržište tek pristupom Europskoj uniji. Prema njemu, Hrvatskoj fali vlastita vizija razvoja i specijalizacija unutar Europske unije. Naveo je podatak da je do sada u Hrvatskoj u industriju uloženo isto koliko u trgovačke centre, 12% BDP-a. Smatra da je posljednji trenutak da se pokrene ekonomija i da ne budemo i dalje treća zemlja po najnižem dohotku i po nezaposlenosti unutar EU.

Predsjednik Odbora za finansije Hrvatske demokratske zajednice, **doc. dr. Tomislav Čorić**, uputio je kritike Vladi da na temelju trenutnog gospodarskog rasta od 0,5% prognoziraju savršenu budućnost. Pri tome, ne razumije ekonomsku politiku koju vodi Vlada jer podatci pokazuju da Hrvatska divergira od ostalih europskih zemalja. Smatra da se Hrvatska mora pridružiti euro-zoni zbog smanjenja premije rizika i posljedično kamatnih stopa na dug. Problem vidi i u nepo-stojanju agencije za upravljanje javnim dugom, kojim se trenutno bave samo četiri osobe unutar Ministarstva financija. Dr. Čorić smatra da je Hrvatskoj potrebna jasnija strategija i konzistentnija ekonomска politika za uspješnu budućnost.

Svi sudionici panel diskusije slažu se s većinom zaključaka provedenog istraživanja o gospodarskom stanju u Hrvatskoj. Kako bi se dostigle više stope gospodarskog rasta potrebne su strukturne reforme, a kao preduvjet vide modernizaciju i povećanje efikasnosti javne uprave, aktivniju ekonomsku politiku i politički konsenzus o glavnim ekonomskim ciljevima Hrvatske.